

DEBRECENI EGYETEM
TERMÉSZETTUDOMÁNYI ÉS TECHNOLÓGIAI KAR
MATEMATIKAI INTÉZET

A DEBRECENI AKADÉMIAI BIZOTTSÁG
MATEMATIKAI MUNKABIZOTTSÁGA

A Magyar Tudomány Ünnepe

Oknyomozó tudomány

A természet könyvének nyelve

A Debreceni Akadémiai Bizottság Székháza,
Debrecen, 2016. november 22.

A Magyar Tudomány Ünneperől a Magyar Tudományos Akadémia már 1997 óta megemlékezik, hivatalosan azonban 2003 óta ünnepeljük minden év november 3-án, azon a napon, melyen 1825-ben Széchenyi István birtokainak egy évi jövedelmét felajánlotta a Magyar Tudós Társaság megalapítására, és ezzel lehetővé tette a Magyar Tudományos Akadémia megalapítását.

A hivatalos indoklás szerint az *Országgyűlés a tudomány társadalomban betöltött szerepét kiemelkedően fontosnak, a tudomány művelése és fejlesztése érdekében végzett tevékenységet elismerésre és kiemelkedő támogatásra méltónak tartja* ezért e napot a 2003. évi XCIII. törvény a magyar tudomány ünnepévé nyilvánította.

A Magyar Tudomány Ünnepe Magyarországon számos városában, sőt a határokon túl is, többhetes rendezvénysorozaton vehetnek részt az érdeklődők. A különböző előadások, kiállítások, bemutatók, filmvetítések, tudományos fórumok egy-egy vezérgondolat jegyében zajlanak.

A Magyar Tudomány Ünnepe 2016. évi rendezvénysorozata november 3-30. között, országosan kerül megrendezésre. Az Akadémia Elnökségének döntése értelmében a 2016. évi Magyar Tudomány Ünnepe témájának főcíme:

Oknyomozó tudomány.

Program

A Debreceni Egyetem Matematikai Intézete és az MTA Debreceni Akadémiai Bizottságának Matematikai Munkabizottsága tisztelettel meghívja Önt a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából rendezett

A természet könyvének nyelve

című tudományos ülésére.

Helyszín: A Debreceni Akadémiai Bizottság Székháza (4032 Debrecen, Thomas Mann utca 49), Csokonai terem

Időpont: 2016. november 22, 16:30 - 19:00

A rendezvény Rényi Alfréd, a matematika és a valóság viszonyát népszerű, közérthető formában bemutató művének címét viseli. Forrását tekintve pedig a tudomány egyik nagy úttörőjének, Galileinek a gondolatára utal: a természet nagy könyvében csak az tud olvasni, aki ismeri azt a nyelvet amelyen e könyv írva van, és ez a nyelv: a matematika (Ars Mathematica, Rényi Alfréd összegyűjtött írásai, Typotex, 2005).

A rendezvény célja, hogy bepillantást nyújtson a körülöttünk levő világban tapasztalt jelenségek okainak felderítését célzó oknyomozó tudomány nyelvi szükségleteit kielégítő matematika sajátos világába. A kommunikáció nyelveként, a matematika különleges helyet foglal el a tudományok körében. Története szorosan összefonódik a természettudományok történetével, mégis elmondható, hogy a modern matematika motivációi már messze meghaladják azt a közvetlen szintet, ami egykor a geometria (földmérés), az algebra, vagy az analízis tudományának kialakulásához vezetett és fejlődését ösztönözte. A rendezvény a matematikatörténet egy-egy fejezete, illetve kortárs matematikai eredmények segítségével igyekszik bemutatni a matematika tudományának és művelőinek sajátos motivációit. Az előadók a Debreceni Egyetem TTK (Természettudományi és Technológiai Kar) Matematikai Intézetét képviselik.

Előadók

Dr. Daróczy Zoltán, Széchenyi-díjas magyar matematikus, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, Debreceni Egyetem, Természettudományi és Technológiai Kar, Matematikai Intézet, Analízis Tanszék

Dr. Győry Kálmán, Széchenyi-díjas magyar matematikus, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, Debreceni Egyetem, Természettudományi és Technológiai Kar, Matematikai Intézet, Algebra és Számelmélet Tanszék

Dr. Páles Zsolt, Széchenyi-díjas magyar matematikus, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, Debreceni Egyetem, Természettudományi és Technológiai Kar, Matematikai Intézet, Analízis Tanszék

Program

16³⁰–16⁴⁰ Megnyitó

16⁴⁵–17¹⁵ Daróczy Zoltán: Találkozásaim matematikusokkal

17²⁰–18⁰⁰ Győry Kálmán: Diofantikus problémákról két új könyv kapcsán

18⁰⁵–18⁴⁵ Páles Zsolt: Hardy és Carleman egyenlőtlenségeinek egy általánosításáról

Arany János:

Széchenyi emlékezete (részlet)

Emléket, oh hazám mit adsz e sírra?
Hová tekintesz földeden, magyar,
Hol Széchenyi nevét ne lásd megírva
Örök dicsőség fénysugárral?
Ha büszke méned edzi habzó pálya,
Ha eszmeváltó díszes körbe gyűlsz,
Ha szárnyakon röpít a gőz dagálya,
Ha tenni, szépre, jóra egyesülsz; -

Duna, Tisza... ez mely prüszögve hordja
Fékét, s szabályhoz törni kénytelen;
Amannak hódol a sziklák csoportja,
S Trajánusz híre újból megjelen;
Az ifju szép Pest, ki bizton ölelve
Nyujt Corvin agg várának hű kezét,
S az édes honni szót selypíti nyelve -
Széchenyié mindez emlékezet!

Széchenyi hírét, a lángész csodáit,
Ragyogja minden távol és közel:
Áldozni még jerünk - ah, oly sokáig
Nem értők - Széchenyi szivéhez el.
Nem láttuk, e szív néha mit palástol
Hordván közöny havát és gúny jegét:
Hogy óvni gyöngé csíráit fagyástól
Őrizze életosztó melegét.

Értünk hevült, miattunk megszakadt szív,
Te, az enyészet ágyán porladó!
Késő, de tartozott szent hódolat hív:
Egy nemzeté, ím, e hálás adó.
El kelle bukunk - haj, minő tanulmány! -
Meg kelle törnöd - oh, mily áldozat! -
Hogy romjaidra s romjainkra hullván,
Adjunk, Igaz! tenéked igazat.

Szentebb e föld, honunk áldott alapja,
Mióta, nagy szív, benne nyugoszol;
Szentebb a multak ezredévi lapja,
Mióta, nagy név, hozzá tartozol.
Koszorút elő!... morzsoljuk el könnyűnket;
Az istenülés perci már ezek!
Borítsa ünneplő mirtusz fejünket:
Reménnyé váljon az emlékezet.

Nem hal meg az, ki milliókra költi
Dús élte kincsét, ámbár napja múl;
Hanem lerázván, ami benne földi,
Egy éltető eszmévé fínomul,
Mely fennmarad s nőttön nő tiszta fénye,
Amint időben, térben távozik;
Melyhez tekint fel az utód erénye:
Óhajt, remél, hisz és imádkozik.

(1860.)